

Cvičení z manažerského účetnictví

Hana Jurajdová

hanaj@econ.muni.cz

723 570 151

Obsah předmětu:

- Manažerské účetnictví
 - kalkulace
 - rozpočty
- Finanční účetnictví
- Projekt

Obsah předmětu dle setkání:

- Manažerské účetnictví – kalkulace, rozpočty; zadání průběžného testu
- Projekt – cíl projektu, zdrojový rozpočet, žádosti a smlouvy; zadání průběžného testu
- Účtování projektu, vyúčtování, daňové účetnictví, závěrečná zpráva

Podmínky ke zkoušce

- Odevzdání dvou průběžných testů (na 2. a 3. setkání dle zadání)
- Zkouška ústní
 - rozprava nad projektem
 - teorie z manažerského účetnictví

Vymezení pojmů

- Finanční / podvojně účetnictví
 - Právní úprava
 - Plná x zjednodušená forma
- Jednoduché účetnictví
- Daňové „účetnictví“
- Manažerské účetnictví (i jiná označení: vnitropodnikové účetnictví, nákladové účetnictví – užší pojetí)

Manažerské účetnictví

- **Není právně upraveno**
- **Dobrovolné**
- **Sleduje náklady/výdaje, výnosy/příjmy**
- **Uživatelé – vnitřní**
- **Vede se za jednotlivá hospodářská střediska**
- **Jiné jednotky (časové, množství)**
- **Do budoucna (varianty, projekty)**

Manažerské účetnictví

- Je nedílnou součástí řízení, tj. pro:
 - Formulování strategií
 - Plánování a kontrolní činnost
 - Tvorbu rozhodnutí
 - Optimalizaci využití zdrojů
 - Zobrazení aktuálního stavu organizace zakladatelům a zaměstnancům
 - Ochranu a zabezpečení aktiv

Předmět manažerského účetnictví

- Zaměřuje se na vnitřní strukturní rozměr činnosti organizace a jeho předmětem je **hodnotová stránka jednotlivých aktivit** jako základních složek činnosti organizace (např. procesy nákupu materiálu, zhotovování výrobků, provádění prací, uskutečňování služeb, procesy prodeje, realizace investičního projektu, činnost jednotlivých středisek organizace apod.)
- Smyslem každé aktivity je vytvoření určitého výstupu založeného na budoucím příjmu peněz.

Složky manažerského účetnictví

- Kalkulace
- Rozpočetnictví (rozpočty)
- Vnitropodnikové účetnictví (okruhy)
- Vnitropodniková statistika
- Operativní evidence
- Controlling

Náklady

- (costs) představují v peněžní formě uskutečněné měření vynaložení ekonomických zdrojů v určité aktivitě, uskutečněné účelně a účelově. Tři momenty:
 - Vynaložení ekonomických zdrojů
 - Jednoznačné vymezení účelu
 - Odpovídající peněžní kvantifikace

Ekonomický prospěch (výnos)

- (benefit) představuje na peníze převoditelný užitečný výstup dané aktivity
- Přispívá k zachování kapitálu a jeho zhodnocení
- Neexistuje aktivita bez nákladů.

Rozlišení nákladů pro MU

- Finanční pojetí – vychází z finančního účetnictví. Primárně zdůrazňuje množství vynaložených peněz a zachování nominálního peněžního kapitálu.
 - Náklady produktu (jednicové) x období (režijní)
 - Náklady nespotřebované (z rozvahy) x spotřebované (z výsledovky)
- Hodnotové pojetí
- Ekonomické pojetí - oportunitní

Rozlišení nákladů pro MU

- Hodnotové pojetí – zdůrazňuje v peněžní formě vyjádřenou spotřebu reálných ekonomických zdrojů jako výrobních faktorů a zachování věcného kapitálů. Vychází z běžného řízení a kontroly aktuálně uskutečňovaných aktivit. (např. bezplatná práce podnikatele)

Rozlišení nákladů pro MU

- Ekonomické pojetí – Řeší se otázky optimální alokace zdrojů nebo účelného využití již alokovaných zdrojů. Oportunitní náklady představují efekt z neuskutečněných alternativ v důsledku spotřeby omezených zdrojů na vybranou variantu.

Dodatkové kritérium

Kritéria racionality vynaložení N

- Hospodárnost = odráží racionalitu vynakládání a využívání ekonomických zdrojů v dané transformaci. Měříme výši a vývojem průměrných nákladů na kalkulační jednotici. Ve dvou formách:
 - Úspora = minimalizace nákladů na zajištění rozsahu výkonů
 - Výtěžnost = úsilí o maximalizace objemu výkonů z daného rozsahu vynaložených ekonomických zdrojů

Kritéria racionality vynaložení N

- Účinnost = zhodnocení vynaložených nákladů, tj. vyjadřuje míru ekonomického zhodnocení vynaložených nákladů (měří se vztahem mezi získaným ekonomickým prospěchem a rozsahem vynaložených nákladů)

Kritéria racionality vynaložení N

- Efektivnost = vyjadřuje míru dosažení predeterminovaných cílů a úkolů; měří se formou rozdílů od předem stanovených hodnot

Náklady (popř. i výnosy)

- Dle finančního účetnictví, tj. dle **druhu** (prvotní, externí)
- Dle odpovědnosti, tj. dle místa vzniku (střediska), (druhotné, interní)
- Dle objemu výroby (fixní = stálé a variabilní = proměnlivé)
- Dle rozhodování (oportunitní)
- Dle kalkulace (jednicové = přímé a režijní = nepřímé)

Náklady a výnosy

- Rentabilita (jestli se nám to vyplatí)
- Vztah mezi objemem, náklady, výnosy a ziskem
- Bod rentability = **bod zvratu** = jaký je minimální objem výroby (výkonu), nutný k tomu, aby se výnosy (tržby) rovnaly nákladům, tj. od kdy začínáme být ziskový

Kalkulace

- Kalkulací se rozumí stanovení a zjištění nákladů a ceny na kalkulační jednici
- **Kalkulační jednice** představuje věcně i rozsahově vymezenou měrnou jednotku, ke které se vztahují náklady i související ekonomický prospěch
- Přímé náklady
- Nepřímé (režijní) náklady

Příklad

- Zjistěte cenu hodiny sociálního pracovníka, který uživatelům sociálních služeb
 - poskytuje ambulantní poradenství
 - poskytuje terénní služby

Zdrojový rozpočet

NÁKLAD	V Kč	„táta“	„máma“	„ostatní“
jídlo				
bydlení				
další				
CELKEM				

Zadání 1. testu

- Zpracujte **zdrojový rozpočet** rodiny na měsíc – rodinu si nejprve vymezte (min 3člená)
- Zpracujte **kalkulaci** na vybraného člena rodiny na měsíc